

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Олександр ДАВИДОВ

12 лютого 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організаційний менеджмент

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва)
спеціальність 051 Економіка
(шифр і назва)
освітні програми Бізнес-економіка
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)
факультет Економічний

2023 / 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету "22" червня 2023 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Оксана НЕСТЕРЕНКО** кандидат економічних наук, доцент, доцентзакладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Протокол від "07" червня 2023 року № 12

В. о. завідувача кафедри економічної теорії та економічних методів управління

_____ Андрій ГРИЦЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)

_____ Бізнес-економіка
назва освітньої програми

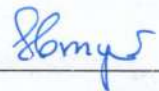
Гарант проектної групи
(керівник проектної групи)

_____ Вікторія МИКИТАСЬ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету

_____ назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від "21" червня 2023 року № 11

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

_____ Вікторія СВТУШЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

1. Опис навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Організаційний менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка .

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

- Метою викладання навчальної дисципліни «Організаційний менеджмент» є формування у студентів уявлення про організації і задачі менеджменту в різних обставинах.

- 1.2. **Основними завданнями вивчення дисципліни** «Організаційний менеджмент» є засвоєння студентами теоретичних знань про організаційний менеджмент, ознайомлення з основними обов'язками посадових осіб, що організують управління підприємствами; принципами і методами управління основними видами діяльності і підсистемами організації.

- Здатність до управління конкурентоспроможністю та діловим ризиком, а також знання особливостей управління підприємством, що перебуває у кризовому стані ;

- Здатність до організації управління підприємствами різних організаційно-правових форм ;

1.3. Кількість кредитів – 5 кредитів ECTS

1.4. Загальна кількість годин – 150 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	-й
Семестр	
7-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
-	год.
Лабораторні заняття	
-	год.
Самостійна робота	
118 год.	год.
Індивідуальні завдання	
1	

1.6 **Заплановані результати навчання** для дисципліни «Організаційний менеджмент» базуються на програмних результатах навчання, визначених освітньо-професійною програмою, а саме:

- Демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем.
- Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

- Набути навички самостійної роботи, виявляти ініціативу та підприємливість, бути критичним і самокритичним.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Організація як система та об'єкт управління

Тема 1. Системна модель управління організацією

Організація як система, її характеристики. Системні концепції менеджменту.

Взаємозв'язок внутрішніх елементів організації та факторів зовнішнього середовища. Основні підсистеми та учасники діяльності організації. Організація як складна відкрита система. Поняття організації її ознаки. Поняття системи, її компоненти та специфічні властивості. Елементи системи та зв'язки між ними.

Тема 2. Еволюція підприємства

Життєвий цикл організації та тенденції організаційних змін. Життєвий цикл організації. Менеджмент на основних етапах життєвого циклу підприємства. Принципи політики змін в організації. Концепція життєвого циклу розвитку соціально-економічної системи. Основні стадії життєвого циклу розвитку організації. Мета, завдання та методи менеджменту на різних етапах життєвого циклу організації. Принципи політики змін в організації. Сутність наукового управління Ф. Тейлора. Сучасні напрямки теоретичних розробок організації.

Тема 3. Організація управління підприємством

Нормативно-правова регламентація та порядок заснування підприємства. Методологічні основи проектування системи управління підприємством. Елементи управління підприємством та їх взаємозв'язок. Основні джерела формування майна підприємством.

Умови припинення діяльності підприємства бізнесу. Проектування, заснування та формування елементів управління підприємством. Порядок заснування підприємства: етапи та засновницькі документи. Методологічні основи проектування системи управління підприємством. Формування елементів управління підприємством.

Тема 4. Управлінські моделі

Зміст і види управлінських рішень, процес їх прийняття. Моделі організацій як об'єктів управління. Поведінкова модель управління. Адміністративна управлінська модель. Економетричний підхід до складання моделей. Чотири основні етапи побудови економетричних моделей. Управлінські рішення: вимоги, види та механізм прийняття. Поняття, призначення та можливості управлінських моделей. Зміст і умови застосування основних видів моделей управління: цільових, поведінкових, адміністративних.

Тема 5. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм

Особливості організації та функціонування підприємств різних організаційно-правових форм. Тенденції розвитку різноманітних підприємств та їх об'єднань. Особливості управління акціонерними товариствами. Господарські товариства: порядок утворення та специфіка органів управління. Порядок утворення та формування органів управління орендними підприємствами, спільними та підприємствами малого бізнесу.

Розділ 2. Система організаційного менеджменту

Тема 6. Система функціонального менеджменту

Менеджмент основних видів діяльності організації. Маркетинг-менеджмент. Основи фінансового менеджменту. Управління фінансово-економічною підсистемою. Комерційна діяльність організації. Управління маркетинговою діяльністю. Фінансові основи

формування та управління майном організації. Управління фінансово-економічною підсистемою. Управління комерційною діяльністю.

Тема 7. Організація керівництва

Визначення управлінських функцій, принципи, етапи та види їх розподілу в апараті управління. Техніка і форми передачі розпоряджень. Організація службового контролю на підприємстві. Управління дисципліною. . Визначення управлінських функцій та види їх розподілу в апараті управління. Техніка і форми передачі розпоряджень. Дисципліні порушення, стягнення та заохочення.

Тема 8. Основи антикризового управління

Кризові явища в діяльності організації. Сутність кризи та її види на мікрорівні. Причини криз в організації. Діагностика кризи як процес антикризового управління. Діагностика кризи та загрози банкрутства підприємства на основі багатокритеріального підходу. Інтегральні моделі діагностики банкрутства підприємства.

Тема 9. Управління ризикозахищеністю підприємства

Поняття, умови виникнення і фактори ризику. Класифікація ризиків. Методи оцінювання ризику. Забезпечення ризикозахищеності підприємства. Оцінка ризику операційної діяльності. Порівняльна рейтингова оцінка ризику погіршення фінансового стану підприємств. Засоби зниження ризикованості діяльності підприємства.

Тема 10. Конкурентна політика організації

Конкурентоспроможність і конкурентний стан організації. Конкурентні переваги підприємства, їх види та чинники. Конкурентоспроможність потенціалу організації та методи її визначення. Конкурентні переваги підприємства та стратегії їх створення. Методи оцінки конкурентоспроможності організації.

Тема 11. Управління ефективністю діяльності організації

Сутність ефективності управління та показники її оцінки. Критерії результативності та розвитку організаційної системи. Методи оцінки продуктивності на підприємстві. Характеристика основних компонентів аналізу головних факторів економічності підприємства. Компетентність як основна якість якою повинні володіти менеджери

Тема 12. Діагностика управління організацією

.Сутність діагностики управління організацією. Види та етапи діагностики. Методи та показники діагностичних досліджень. Управлінське консультування як вид діяльності. Методи проведення діагностичних досліджень. Діагностика як складова процесу управління. Цикл та форми управлінського консультування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Розділ 1. Організація як система та об'єкт управління</i>												
Тема 1. Системна модель управління організацією	14	2				12						
Тема 2. Еволюція підприємства	14	2				12						
Тема 3. Організація управління підприємством	16	4				12						
Тема 4 . Управлінські моделі	14	2				12						
Тема 5. Управління підприємствами різних організаційно-правових форм	16	4				12						
Разом за розділом 1	74	14				60						
<i>Розділ 2. Система організаційного менеджменту</i>												
Тема 6. Система функціонального менеджменту	10	2				8						
Тема 7. Організація керівництва	10	2				8						
Тема 8. Основи антикризового управління	10	2				8						
Тема 9. Управління ризикозахищеністю підприємства	10	2				8						
Тема 10. Конкурентна політика організації	12	4				8						
Тема 11. Управління ефективністю діяльності організації	12	4				8						
Тема 12. Діагностика управління організацією	12	2				10						
Разом за розділом 2	76	18				58						
<i>Усього годин</i>	150	32				118						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Організація як система, її характеристики.	12
2	Життєвий цикл організації та тенденції організаційних змін	12
3	Проектування, заснування та формування елементів управління організацією.	12
4	Моделі управління організацією.	12
5	Особливості управління підприємствами різних організаційно-правових форм.	12
6	Менеджмент основних видів діяльності організації.	8
7	Формування і розподіл управлінських функцій та організація контролю їх виконання.	8
8	Кризові явища в діяльності організації.	8
9	Оцінка ризику діяльності організації.	8
10	Управління конкурентноспроможністю організації.	8
11	Ефективність менеджменту організації.	8
12	Управлінська діагностика як основа удосконалення менеджменту.	10
	Разом	118

6. Індивідуальні завдання

1. Організація як складна відкрита система, її характеристики.
2. Мета та завдання управління оборотом підприємства.
3. Концепція управління ризиком.
4. Основні підсистеми підприємства, вимоги до їх формування та ознаки виокремлення.
5. Особливості управління поточними витратами підприємства.
6. Шляхи забезпечення ризикозахищеності підприємства.
7. Принципи та закономірності системного підходу в управлінні організацією.
8. Особливості управління доходами та прибутками організації.
9. Конкурентоспроможність та конкурентний стан організації.
10. Внутрішні елементи організації, їх взаємозв'язок.
11. Комерційні функції підприємства.
12. Фактори конкурентоспроможності організації в макрооточенні.
13. Системні концепції менеджменту.
14. Асортиментна політика організації: чинники формування та принципи обґрунтування.
15. Вплив факторів безпосереднього оточення на формування конкурентних переваг підприємства.
16. Характеристика та фактори розвитку підприємства на різних етапах життєвого циклу.
17. Призначення запасів в організації та особливості управління ними.
18. Внутрішні фактори конкурентоспроможності організації.
19. Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу підприємства.
20. Управлінські функції та види поділу праці професійних керуючих.
21. Конкурентні переваги підприємства: їх сутність, типи та рівні.
22. Тенденції організаційних змін та принципи політики змін.
23. Принципи розподілу влади в апараті управління.

24. Основні стратегії створення і підтримки конкурентних переваг на ринку.
25. Критерії вибору виду діяльності та порядок заснування підприємства.
26. Діапазон керованості та фактори, що його визначають.
27. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства, її рівні.
28. Зміст робіт на початковому етапі утворення підприємства.
29. Розподіл завдань в управлінні підприємством: делегування та децентралізація.
30. Відповідальність організації за порушення антимонопольних вимог та антимонопольного законодавства

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) За джерелом даних:
 - А) Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
 - Б) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
 - С) Практичні: вправи.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою та електронним навчальним курсом, виконання навчальних проектів.

8. Методи контролю

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою та відповідно до Європейської системи залікових кредитів (ECTS). Підсумком курсу є екзамен.

Контроль та оцінювання за даною дисципліною включає поточний контроль знань, контроль за модульними роботами, екзамен.

Поточний контроль знань (60 балів) складається з активної роботи студента під час семінарських занять, де оцінюються індивідуальні відповіді, участь в обговоренні ситуацій, доповіді на основі самостійного поглибленого вивчення питання з теми курсу; доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ; проведення поточного модульного контролю.

Підсумковий контроль знань здійснюється в кінці у формі екзамену, який проводиться у письмовій формі з наступним обговоренням, оцінюється в 40 балі

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота	Разом	Екзамен	Сума
Розділ 1				Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	5	60	40	100
4	6	8	6	8	7	8	8				

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Студент активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом.
«Добре»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Студент виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Студент активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно»	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але на заняттях поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Студент виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Нестеренко О.М., Чирва Ю.Є., Менеджмент організації: навчальний посібник для курсантів та студентів / Ю.Є. Чирва, О.М. Нестеренко. – Х.: Монограф, 2016, 222 с.
2. Виноградський М.Д. Менеджмент організацій [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів / М.Д.Виноградський, А.М. Виноградська, О.М. Шкапова. – К.: «КОНДОР», 2015. – 654 с.
3. Осовська Г.В. Менеджмент організацій [Текст]: навчальний посібник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. – К.: Кондор, 2017. – 676 с.
4. Румянцева З.П. Загальне управління організацією: Теорія і практика. [Текст] : підручник / З.П. Румянцева. – К.: Пролісок – К, 2016. – 304 с.
5. Сладкевич В.П. Сучасний менеджмент організацій [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.П. Сладкевич, А.Д. Чернявський. – К.: МАУП, 2017. – 488 с.

Допоміжна література

1. Власова Н.О. Діагностика фінансової кризи підприємств роздрібною торгівлі [Текст] : монографія / Н.О. Власова, В.А. Гросул, Ю.Є. Чирва. – Харків: ХДУХТ, 2007. – 209 с.
2. Киржнер Л.А. Менеджмент організацій : навчальний посібник / Л.А. Киржнер, Л.П. Киенко, Т.І. Лепейко, А.М.Тимонін. – К.: КНТ, 2016. – 388 с.
3. Лафта Дж. К. Теорія організації [Текст] : навчальний посібник / Дж. К. Лафта. – К.: Проспект, 2016. – 416 с.
4. Мільнер Б.З. Теорія організацій [Текст] / Б.З. Мільнер – К.: КОНДОР-К, 2018. – 155с.
5. Портер М. Конкуренція [Текст] : [пер. з англ.] / М. Портер. – К.: Вища освіта, 2012. – 545 с.
6. Управління організацією [Текст]: підручник / А.Г. Поршневу, З.П. Румянцева, Н.А. Соломатенко. – К.: КНТЕУ - К, 2017. – 736 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про підприємництво”” від 23.12.97 р. №762/97 – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1998.- № 17. 21.
2. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.97р. №280/97 – ВР Розділ III // Відомості Верховної Ради України. – 1997.- № 24.
3. Закон України “Про страхування” від 07.03.96 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996.- № 18.
4. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 20.03.91 р. №872-ХІІ(зі змінами і доповненнями) // Закони України. – К.,1996.- Т.1.
5. Закон України Про банкрутство : Редакція закону від 11.08.2013 /2343-12 / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>. – Заголовок з екрану.
6. Закон України «Про акціонерні товариства» : Редакція закону від 07.08.2011 /514-17/ [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=5&nreg=514-17>. – Заголовок з екрану.
7. Закон України «Про обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» : Редакція закону від 18.02.1992 /3133-12 / [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2133-12>. – Заголовок з екрану.
8. Господарський кодекс України [Текст] – Харків: Ксілон, 2006. – 237 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://menagement.knutd.edu.ua/> Журнал «Менеджмент»
2. <https://tms.ua/zhurnal-praktychnyj-menedzhment/> Журнал «Практичний менеджмент»
3. <https://science.lpnu.ua/uk/smeu/> Журнал Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку
4. <http://personal.in.ua/> Журнал «Персонал»
5. <http://eco-science.net/> Журнал «Актуальні проблеми економіки».
6. <https://eem.com.ua/en/> Журнал "Economics, Entrepreneurship, Management"
7. <https://mmi.sumdu.edu.ua/ua/uammi/> Журнал “Marketing and Management of Innovations (MMI)”